

d ů v o d ů:

Již v rozhodnutích č. 2630 a 8531 Sb. n. s., k nimž se pro stručnost odkazuje, bylo vyloženo, že soudy mohou přezkoumávatí kárné řízení a nálezy disciplinárních sborů I. instance při ředitelství státních drah a disciplinárních sborů II. instance při ministerstvu železnic jen po stránce formální. Rozhodnutí č. 8531 Sb. n. s. jest ze dne 5. prosince 1928, kdy platil již zákon č. 217/1925 Sb. z. a n. Řečeným zákonem byl proveden § 105 ústavní listiny (zákona č. 121/1920 Sb. z. a n.), který však byl účinný již před tím, než byl vydán zákon č. 217/1925 Sb. z. a n. (srov. rozh. senátů pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 25. května 1925 č. 337 z roku 1925 ve Sb. n. s. roč. 1925). V souzené věci jde o přezkum kárného řízení a nálezu disciplinárního sboru II. instance při ministerstvu železnic, kterým byl žalobci podle § 92, odst. 3, č. 9 služebního řádu uložen disciplinární trest propuštění, nikoliv o přezkum rozhodnutí správního úřadu podle zákonů o tom vydaných o nárocích soukromoprávních, zejména o nárocích soukromoprávních z nové úpravy platové podle § 210 plat. zák. č. 103/1926 Sb. z. a n. a vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n., o nichž mají podle § 70 uved. vlád. nař. a § 47 vlád. nař. č. 96/1930 Sb. z. a n. rozhodovati napřed postupem stolic správní úřady (srov. Sb. n. s. č. 9875, 12225, 12633, 15128). Nelze proto v souzené věci použití zákona č. 217/1925 Sb. z. a n. (srov. rozh. č. 13340 Sb. n. s.). Nejvyšší soud se neodchýlil od zásady, kterou vyslovil v rozh. č. 2630 a 8531 Sb. n. s., ani v pozdější době (srov. rozh. č. 15288 Sb. n. s. a neuveřejněná rozhodnutí Rv IV 526/32, a Rv I 1438/37), a nemá důvodu se od ní odchýliti ani v souzené věci.

Jako formální vadu uplatňuje dovolání z výtek vadnosti uplatňovaných v první stoli, již jen vadu, že kárné řízení bylo proti žalobci podle § 93 služebního řádu zahájeno nepřipustně, protože prý trestní provinění bylo promlčeno. Ale předpisy o promlčení trestního provinění náležejí do h m o t n é h o práva kárného. Bylo proto v kárném řízení řešiti otázku, zda trestní provinění je promlčeno či nikoli, a zda podle toho lze zahájit kárné řízení, nelze však řešiti ji v tomto řízení s p o r n é m.

Čís. 16778.

Přípustnost započtení pohledávky proti peněžnímu ústavu za příročí a přímo před jeho povolením.

Věděl-li dlužník peněžního ústavu v době nabytí vzájemných pohledávek, že peněžní ústav je neschopen platiti a že žádal již za povolení příročí, nelze ony vzájemné pohledávky započísti ani před vyhlášením příročí.

(Rozh. ze dne 4. března 1938, Rv I 134/37.)

Srov. rozh. č. 16713 Sb. n. s.

Žalobci Františka a Ida K. se domáhají žalobou, aby žalovaná D. G. banka, zapsané společenstvo s ručením omezeným v Ú., které bylo povoleno dne 2. října 1935 příročí, byla uznána povinnou vydati žalobcům výmazné prohlášení, podle něhož by byli oprávněni k výmazu zástavního práva vloženého podle úvěrní listiny z 19. prosince 1930 pro úvěrovou pohledávku žalované banky na usedlosti připsané žalobcům ve vložce č. 2045 pozemkové knihy Ú. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Něvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Podle § 5, odst. 1, druhé věty, zák. ze dne 10. října 1924, č. 240 Sb. z. a n. se započtení vzájemných pohledávek a dluhů za příročí nevylučuje za týchž podmínek, jako tomu je v soudním mimokonkursním vyrovnacím řízení.

Vyrovnací řád jedná v §§ 22 a 23 o započtení vzájemných pohledávek ve vyrovnacím řízení. Podle § 23 vyr. ř. není ve vyrovnacím řízení kompensace přípustná, nabyli-li dlužník osoby, která se vyrovnává, vzájemné pohledávky sice před zahájením řízení, avšak věděl-li, nebo musil-li vědět v době nabytí vzájemné pohledávky, že jest nezpůsobilá platiti.

Žalobci sami připustili, že v době uplatnění započtení, t. j. 28. září 1935 věděli, že žalovaná je neschopná platiti. Je nesporno, že žalobci vkladních knížek nabyli teprve dne 28. září 1935, a z dopisu jejich právního zástupce ze dne 28. září 1935, jehož pravost a správnost byla uznána, lze mít za to, že Josef W. postoupil žalobcům téhož dne s vkladními knížkami také své kontokorentní konto u žalované ve výši 23.567 Kč 50 h. Žalobci věděli proto již v době, kdy vzájemných pohledávek nabyli, že žalovaná jest nezpůsobilá platiti. Nebyla proto kompensace za vyrovnacího řízení a tedy ani za příročí přípustná.

Jde nyní o to, zda se kompensace před povolením příročí dopouští, když žalobci v době nabytí vzájemných pohledávek již věděli, že žalovaná je neschopná platiti.

Při řešení této otázky nutno uvážiti účel dotčeného zákona. Jeho účel vyplývá již z názvu zákona samého, který zní: Zákon o příročí k ochraně peněžních ústavů a jejich věřitelů. Podle důvodové zprávy k řečenému zákonu chce předložená osnova chrániti jednak věřitele, aby zůstali ušetřeni ztrát, které zpravidla povstávají, octne-li se peněžní ústav v kritické situaci, jež jej nutí k překotnému likvidování aktiv, jednak peněžní ústavy, aby se nenechávaly úplně na pospas zneklidněných věřitelů, zejména vkladatelů, nýbrž aby se jim poskytl čas, aby mohly vzniklou nedůvěru působivým způsobem rozplástiti, anebo, jsou-li skutečně vážně ohroženy, aby mohly svou likvidaci připravit tak, aby se aktiva mohla co nejlépe zpeněžit a věřitelům se tak dostalo nejen stejnoměrného, ale i co možná nejpríznivějšího uspokojení.

Kdyby dlužníci peněžního ústavu, který jest v takové finanční situaci, postupovali tak, jak to nyní učinili žalobci, mohl by zamýšlený účel zákona o příročí býti ohrožen, ba i zmařen (§ 879 obč. zák.).

Třeba zákon nemá v tom směru žádného ustanovení, nutno v takových případech postupovati v duchu a v intencích zákona na ochranu peněžních ústavů a jejich věřitelů.

Není-li kompensace za příročí povolena, když dlužník peněžního ústavu nabytí vzájemné pohledávky před povolením příročí a v době jejího nabytí věděl neb věděti musil, že peněžní ústav je nezpůsobilý platiti, musí to obdobně také platiti za jinak stejných podmínek o kompensaci přímo před povolením příročí, nemá-li býti účel vzpomenutého zákona zmařen.

Přisuzuje-li se rozepře s vyloženého právního hlediska, které odpovídá úmyslu zákonodárce, není žalobní nárok důvodný, zejména uváží-li se, že žalobci nabyli pohledávek žalované přímo před povolením příročí a toliko ve zřejmém a nepopřném úmyslu zjednat si možnost započtení s pohledávkou žalované zajištěnou na jejích nemovitostech.

Čís. 16779.

Úkon vládního komisaře obce (§ 106 čes. obec. zřiz.), jímž má obci vzniknouti závazek, jež je nutno krýti mimořádně zápůjčkou, nenáleží k úkonům běžné správy obecní.

Vládní komisař, který bez příkazu nadřízených orgánů zadává přípravné práce na stavbu nové školní budovy, nezavazuje tím platně obec.

(Rozh. ze dne 4. března 1938, Rv I 680/37.)

Proti žalobě, kterou se žalující záložna jako postupnice architekta B-a domáhala na žalovanou obec zaplacení 60.176 Kč 54 h s přísl. za vypracování projektu a stavebního elaborátu na stavbu školy v Ř., objednané u něho dne 18. září 1931, namítla žalovaná obec, že arch. B-ovi zadal ony práce vládní komisař Josef H., který k tomu podle § 106 čes. obec. zřiz. nebyl oprávněn, neboť opatření takové nelze pokládati za běžnou záležitost, k jakým jest jedině vládní komisař oprávněn, že provedení stavby nebylo usneseno, nebyla pro ni žádná úhrada v rozpočtu a žalovaná neměla tedy ani příkazu k stavbě školy od nadřízených úřadů, takže jednání vládního komisaře není pro žalovanou obec závazné. Žalobu zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Výtka neúplnosti řízení podle § 503 č. 2 c. ř. s. není vlastně provedena podle zákona, protože dovolatelka neuvádí určité skutečnosti,